

На розробленій науковій основі спроектовано структуру і зміст спеціалізації «Науково-технічна творчість», визначено основні аспекти та завдання науково-технічної творчості, розкрито особливості спроектованого змісту спеціалізації «Науково-технічна творчість» та процесу профільного навчання старшокласників науково-технічної творчості.

Розроблений автором двоступеневий інноваційний підхід проектування змісту профільного навчання технологій у старшій школі сприятиме формуванню проектно-технологічної компетентності та компетентності старшокласників в науково-технічній творчості.

2.2. ПРОЄКТУВАННЯ ЗМІСТУ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ У СТАРШІЙ ШКОЛІ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «ХУДОЖНЬО-ПРОЕКТНА ТВОРЧІСТЬ» (ВДОВЧЕНКО В.В.)

Визначення мети, завдань та особливостей структурування змісту під час розроблення спеціалізації «Художньо-проектна творчість», організації профільного навчання. Проектування змісту профільного навчання у старшій школі за спеціалізацією «Художньо-проектна творчість» здійснено відповідно до мети та завдань спеціалізації. Метою профільного навчання за спеціалізацією «Художньо-проектна творчість» є формування проектно-технологічної компетентності, забезпечення загальноосвітньої художньої та проектної підготовки майбутніх майстрів декоративно-прикладного мистецтва (далі — ДПМ) та дизайнерів для свідомого подальшого професійного або фахового самовизначення ними з галуззю знань, напрямом, спеціальністю, спеціалізацією та освітньо-кваліфікаційним рівнем у вищій школі.

Загальна мета профільної підготовки за спеціалізацією «Художньо-проектна творчість» конкретизована в складових:

- оволодіння інформацією про професії в різних напрямках ДМП (художня обробка деревини; художня обробка металу; художня обробка шкіри), художня обробка тканини та ін.) та видах дизайну (графічний дизайн, веб-дизайн, дизайн реклами, дизайн одягу, промисловий дизайн, дизайн середовища та ін.;

- розвиток особистості майбутнього майстра ДПМ та дизайнера засобами психології художньої та проектної творчості;

- оволодіння пропедевтичними знаннями про особливості та зміст подальшої професійної та фахової діяльності, пов'язаної з художнім проектуванням;

- пропедевтичне засвоєння змісту і сутності етапів художнього проектування об'єктів ДПМ в художньому виробництві та об'єктів дизайну;

- реалізація особистого творчого потенціалу старшокласників в процесі виконання індивідуальних та колективних творчих проєктів;

- оволодіння ключовими, предметними та галузевими компетентностями.

Вивчення спеціалізації «Художньо-проектна творчість» випускниками профільної школи спрямована на активний розвиток їх художньо-образного мислення, здатності прилучитися до піднесеної, патріотично зорієнтованої предметно-перетворювальної діяльності, активізації навчально-виховного процесу під час вивчення інших навчальних предметів, завдяки набуттю під час вивчення спеціалізації ключових компетенцій.

Реалізація змісту профільного навчання забезпечить вирішення таких завдань:

- розвиток творчих здібностей старшокласників в сенситивний період — допрофесійної або довузівської підготовки;
- оволодіння тезаурусом з ДПМ та основ дизайну в процесі художньо-проектної діяльності із застосування його в навчальних умовах профільної школи;
- проведення науково-пошукової навчальної роботи за поліграфічними та електронними інформаційними джерелами;
- створення тематичного каталогу з інформаційних матеріалів про особистісно привабливі об'єкти праці в ДПМ та дизайні — фото та відео матеріали, художньо-графічні зарисовки, дизайнерська, конструкторська, технологічна документація для виготовлення об'єктів праці, пластичні макети та моделі проєктованих виробів;
- застосування в навчальних умовах сучасних технологій з художнього проєктування;
- вміння розрізняти специфіку основних професій та кваліфікацій у ДПМ, різних видах дизайну;
- знання основ організації та планування художньо-проектної діяльності в умовах індивідуального художнього та індустріального виробництва;
- вміння обладнати робоче місце в навчальних умовах для майстра ДПМ, дизайнера, конструктора, технолога, робітника експериментальної технологічної лінії, макетного цеху, стиліста, мистецтвознавця;
- дотримуватися правил безпеки праці в навчальних майстернях, на навчальних ділянках художнього виробництва;
- виховання художньо-проектної культури старшокласників;
- ознайомлення старшокласників з історією матеріальної та художньої культури, українських художніх промислів, ДПМ, особливостями українського дизайну; дизайнерських центрів, дизайнерських бюро;
- використання в навчальному процесі сучасних традиційних та інноваційних інформаційних, комунікаційних технологій презентації навчальних проєктів; педагогічних інтерактивних технологій;
- реалізувати ефективні педагогічні умови (зміст, методика, організаційні форми та предметно-розвивальне середовище) для розвитку художньо-проектної творчості особистості проєктувальника в ДПМ та дизайні, його креативності, самостійності, відповідальності, ініціативності, кмітливості, економності.

Зміст спеціалізації «Художньо-проектна творчість» розроблено з дотриманням:

- вимог Державного стандарту базової і повної середньої освіти,
- положень Концепції профільного навчання у старшій школі,
- нормативів базового навчального плану щодо кількості годин на вивчення профільних предметів освітньої галузі «Технології» в загальноосвітніх навчальних закладах.

Відповідно до типового навчального плану в структурі 11-річної школи для вивчення технології (освітня галузь «Технологія») у 10–11 класах відводиться 6 академічних годин на тиждень, відповідно 210 годин на рік у кожному з класів.

Вивчення спеціалізації «Художньо-проектна творчість» розраховано на два роки навчання. Програма спеціалізації складається з інваріантної (стабільної) та варіативної (модуля за вибором вчителя, в залежності від профільного вибору учнів, комбінування запропонованих в програмі модулів) частин.

Загальна кількість навчальних годин інваріантної та варіативної складової програми спеціалізації «Художньо-проектна творчість», у кожному з класів передбачає обґрунтоване поєднання теоретичного матеріалу занять із практичними роботами. Навчальний матеріал програми практико-зорієнтований.

Науковою основою під час педагогічного проектування структури навчальної програмиспеціалізації «Художньо-проектна творчість» нами покладено класифікацію місця дизайну в мистецтві, див табл. 2.2.1.

Таблиця 2.2.1.

ХУДОЖНЬО-ПРОЕКТНА ТВОРЧІСТЬ:
наукова структура проектування змісту навчальної
програми спеціалізації
за видами декоративно-прикладного мистецтва,
етнодизайну, видами дизайну
(За проф. В.В. Вдовченком, 2015)

Розробку класифікації ми обґрунтуємо останніми нормативними документами [26; 56; 61; 62], згідно з якими освітня галузь «Дизайн» за Державним стандартом вищої школи [26] відноситься до сфери «Мистецтво», а не «Техніка» (інженерія), в той час як у профільній школі навчальний предмет (спеціалізація) «Художньо-проектна творчість» відноситься до освітньої галузі «Технології». Уточняємо: в поданій нами класифікації розкривається «Місце дизайну в мистецтві» (мистецтвознавство), в класифікації професора В.В. Вдовченка — наукова структура проектування змісту навчальної програми спеціалізації за видами декоративно-прикладного мистецтва, етнодизайну, видами дизайну. Розкривається також структура

змісту навчальної програми спеціалізації «Художньо-проектна творчість» в 10–11 класах (педагогіка, дидактика профільної школи з освітньої галузі «Технології»). Із усіх видів мистецтв ми розглядаємо тільки пластичні (просторові) мистецтва, як види мистецтва, твори яких існують в просторі, не змінюючись і не розвиваючись в часі, і сприймаються зором. Пластичні (просторові) мистецтва мають дві складові: *образотворчі мистецтва*, відтворюючі реальний світ. Нами розглядаються як художня складова художньо-проектної творчості; *необразотворчі мистецтва*, необхідні для створення матеріально-предметного середовища людини. Нами розглядаються розглядається як проектна складова художньо-проектної творчості).

Образотворчу складову ми розглядаємо як невід'ємну складову архітектури, декоративного мистецтва та дизайну, без яких не може бути високохудожнього об'єкту проектування.

З таблиці також видно суттєву відмінність у структуруванні змісту декоративного мистецтва, етнодизайну та видів дизайну.

Взаємодоповнення художньої та проектною складовою у профільному навчанні за спеціалізацією «Художньо-проектна творчість», реалізованому нами під час комплексного педагогічного проектування синергетичної художньо-проектної діяльності у профільній школі в системі неперервної художньо-проектної освіти України, з дотриманням дидактичних принципів наступності та перспективності між ЗНЗ та ВНЗ подаємо у таблиці. Див. табл. 2.2.2.

Таблиця 2.2.2.

КОМПЛЕКСНЕ ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЄКТУВАННЯ СИНЕРГЕТИЧНОЇ ХУДОЖНЬО-ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

в системі неперервної художньо-проектної освіти України
з дотриманням дидактичних принципів наступності та перспективності між ЗНЗ та ВНЗ (За проф. В.В. Вдовченком, 2015)

Художньо-проектна творчість у профільній школі, як вихідний компонент для отримання синтезованих галузевих компетентностей в освітніх галузях «Мистецтво» та «Технології»					
Освітня галузь «Мистецтво»			Освітня галузь «Технології»		
Пластичні (просторові) мистецтва					
Образотворчі мистецтва			Необразотворчі мистецтва		
↓ Живопис	↓ Скульптура	↓ Графіка	↓ Архітектура	↓ Декоративне мистецтво	↓ Дизайн
КОМПОНЕНТИ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ У ЗНЗ					
Курси за вибором (художня складова)			Школи технологічного та інформаційно-технологічного профілів (художньо-проектного напрямку освіти)		
Змістова структура навчання			Змістова структура навчання		
Курси за вибором	класи		Профільні предмети		класи
	10	11		10	11
Рисунок	1	1	Художньо-проектна творчість (з елементами архітектури, ДПМ, етнодизайну, видів дизайну)		5
Живопис	1	1			5

Композиція	1	1	Декоративно-прикладне мистецтво (з елементами архітектонічної творчості та етнодизайну)	5	5
Декоративно-прикладне мистецтво	1	1	Основи дизайну (за видами дизайну: «Графічний дизайн», «WEB-дизайн», «Дизайн реклами», «Дизайн костюма» «Промисловий дизайн» «Дизайн середовища» «Ландшафтний дизайн»)	5	5
Художня культура	1	1	Курси за вибором	10	11
Скульптура	1	1	Художньо-проектна графіка в ДПМ та дизайні	1	
Основи ісайну	1	1	Композиція в ДПМ та дизайні		1
Мультимедійні технології в образотворчому мистецтві	1	1	Художнє проектування	1	1
Мистецькі техніки	1	1	Художні техніки та технології	1	1
Графіка	1	1	Інформаційні технології в ДПМ та дизайні.	1	
			Веб-дизайн		
			Дизайн інтер'єру	1	
			Дизайн екстер'єру		1
			Реклама в ДПМ	1	
			Дизайн реклами		1
			Моделювання одягу	1	
			Архітектурне та ландшафтне проектування		1
			Психологія дизайн-діяльності	1	
			Психологія реклами		1
			Психологія творчості	1	1
Застосовується авторська синергетична за своєю сутністю інноваційна авторська педагогічна технологія розвивального навчання за спрямованістю на розвиток художньо-проектної творчості професора Вдовченка В.В. для розвитку креативного проєктанта засобами художнього проектування під час вивчення профільних предметів та курсів за вибором					
Синтезовані галузеві компетентності в освітніх галузях «Мистецтво» та «Технології»					
Професійна та фахова освіта у ВНЗ					
Освітньо-кваліфікаційні рівні: молодший бакалавр, бакалавр, магістр					
Навчальні дисципліни: «Художня творчість»	Спеціалізація: «Образотворче мистецтво» «Скульптура», «Графіка»	Навчальні дисципліни: «Психологія творчості» в архітектурі, декоративно-прикладному мистецтві, дизайні	Спеціалізація: «Декоративно-прикладне мистецтво»	Спеціалізація: «Дизайн» (за видами дизайну)	
Синтезовані професійні та фахові компетентності в «Мистецтві» та «Техніці»					

У комплексному педагогічному проектуванні синергетичної художньо-проектної діяльності у профільній школі в системі неперервної художньо-проектної освіти України, з дотриманням дидактичних принципів наступності та перспективності між ЗНЗ та ВНЗ важливим вихідним положенням є запропонована нами взаємозалежність сфер життєдіяльності та видів професійної діяльності у галузі дизайну, яка і покладена в основу структурування змісту спеціалізації «Художньо-проектна творчість» за розділами та смисловими блоками у 10 та 11 класах. Див. табл. 2.2.3.

Таблиця 2.2.3.

ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ СФЕР ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ВИДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ГАЛУЗІ ДИЗАЙНУ (За проф. В.В. Вдовченком, 2010)

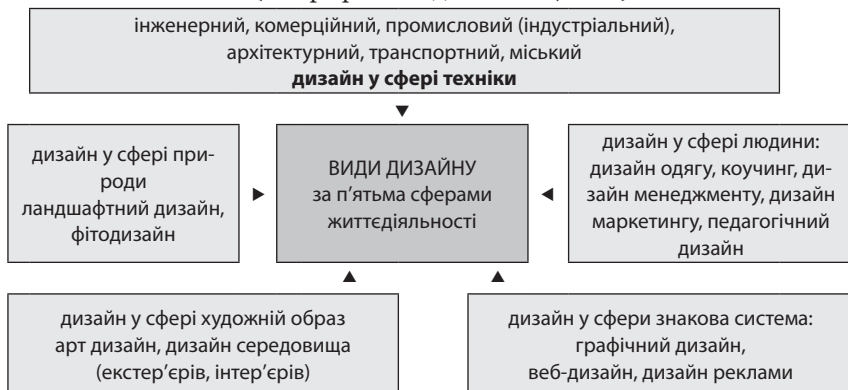
Сфери життєдіяльності	Види дизайну
Людина-природа	Ландшафтний дизайн
Людина — художній образ	Дизайн середовища
Людина — сфера обслуговування	Дизайн костюма
Людина — техніка	Промисловий дизайн
Людина — знаки інформації	Графічний дизайн; веб-дизайн, дизайн реклами

Детальніше «Класифікацію основних видів дизайну за п'ятьма сферами життєдіяльності ми подаємо у табл. 2.2.4.

Таблиця 2.2.4.

КЛАСИФІКАЦІЯ ОСНОВНИХ ВИДІВ ДИЗАЙНУ ЗА П'ЯТЬМА СФЕРАМИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

(За проф. В.В. Вдовченком, 2010)

Узгоджені нами три компоненти художньо-проектної профільної освіти склали основу для побудови нової дидактичної системи художньо-проектної профільної освіти:

- 1) Класифікація професій за сферами життєдіяльності (за акад. Є.О. Клімовим);
- 2) Класифікація світу професій за типологією особистості та привабливого професійного середовища (за Дж. Голландом);
- 3) Види дизайну (за проф. В.В. Вдовченком, 2015).

Схему взаємозалежності сфер життєдіяльності, типології особистості та привабливого професійного середовища, видів дизайну у побудованій нами новій дидактичній системі художньо-проектної профільної освіти за трьома узгодженими компонентами, ми подаємо в табл. 2.2.5.

Таблиця 2.2.5.

ВЗАЄМОЗАЛЕЖНІСТЬ СФЕР ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ, ТИПОЛОГІЇ ОСОБИСТОСТІ ТА ПРИВАБЛИВОГО ПРОФЕСІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА, ВИДІВ ДИЗАЙНУ

Класифікація професій за сферами життєдіяльності. (за акад. Є.О. Клімовим)	Класифікація світу професій за типологією особистості та привабливого професійного середовища (за Дж. Голландом)	Види дизайну (за проф. В.В. Вдовченком)
10 клас	11 клас	10–11 класи
Людина-природа	реалістичний тип професій	Ландшафтний дизайн
Людина – техніка		Промисловий дизайн

Людина – художній образ	професії художнього виробництва	Дизайн середовища
Людина – сфера обслуговування	соціальний тип	Дизайн костюма, етнодизайн
Людина – знаки інформації	інтелектуальний тип	Графічний дизайн; веб-дизайн, дизайн реклами

Місцеві особливості художнього виробництва визначають вибір вищих навчальних закладів для відкриття певних спеціальностей, а профільних навчальних закладів, які зараз входять до навчальних комплексів університетів — відкривають профілі та спеціалізації, узгоджені із спеціальностями вищої школи.

Розглянемо особливості блокового педагогічного проектування спеціалізації «Художньо-проектна творчість». Система блокового проектування була розроблена автором у 2004 році. Вона базується на чіткому структуруванні змісту навчальних програм профільного навчання, починаючи з допрофільної підготовки. Див. табл. 2.2 б

Таблиця 2.2.6.

Дотримання дидактичних принципів наступності та перспективності вивчення «Художньо-проектної творчості» у неперервній художньо-проектній освіті 5–9, 10–11 класи

ДОПРОФІЛЬНА ПІДГОТОВКА «Трудове навчання: основи дизайну» (5–9 кл.) для загальноосвітніх навчальних закладів нового типу: ліцеїв, гімназій, коледжів (2008). Автори: Вдовченко В.В. та ін.

Загальний тематичний план

№	Розділи	К-сть год для розд у кл				
		5	6	7	8	9
Основна частина. Сучасний дизайн і макетні технології		26	26	52	52	26
1	Вступ	2	2	4	4	2
2	Реалістичний тип професії	8	8	16	16	8
3	Інтелектуальний і конвенціональний типи професій	4	4	8	8	4
4	Соціальний тип професій	4	4	8	8	4
5	Професії художнього виробництва	4	4	8	8	4
6	Резерв часу	3	3	6	6	3
7	Підсумкове заняття	1	1	2	2	1
Варіативна частина. Етнодизайн		9	9	18	18	9
1	Вступ	1	1	2	2	1

2	Ландшафтний і промисловий дизайн	1	1	2	2	1
3	Дизайн костюма	1	1	2	2	1
4	Графічний дизайн. WEB-дизайн	1	1	2	2	1
5	Протодизайн — декоративно-ужиткове мистецтво. Дизайн середовища	1	1	2	2	1
6	Резерв часу	3	3	6	6	3
7	Підсумкове заняття за рік	1	1	2	2	1
Всього за рік		35	35	70	70	35

Програма профільної підготовки за тими ж змістовими лініями та смисловими блоками продовжує навчання у 10 12 (11) класах Див табл. 2.2.7. та табл. 2.2.8

Таблиця 2.2.7.

**ПРОФІЛЬНА ПІДГОТОВКА
«ОСНОВИ ДИЗАЙНУ», 10–12 класи. Програма профільного
навчання для загальноосвітніх навчальних закладів**

з трудового навчання (2008)

Автори: Вдовченко В.В. та ін.

Загальний тематичний план

Пор. № розд у класах			Розділи	К-сть год для розд. у кл.		
10	11	12		10	11	12
1	1	1	Вступ	5	5	5
2			Засоби виразності у дизайн-проектах	35		
	2		Художньо-графічна культура у дизайн-проектах		35	
		2	Проектно-художня культура			35
3			Графічний дизайн	40		
4			WEB-дизайн	40		
	3		Дизайн костюма		40	
	4		Промисловий (індустріальний) дизайн		40	
		3	Ландшафтний дизайн			40
		4	Дизайн середовища			40
5	5	5	Резерв навчального часу	50	50	50
6	6	6	Підсумкові заняття	5	5	5
Усього				175	175	175

Таблиця 2.2.8

**Програма для профільного навчання учнів ЗНЗ. (2010).
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ «ОСНОВИ ДИЗАЙНУ».
ТЕХНОЛОГІЧНИЙ НАПРЯМ. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ.**

Автори: Вдовченко В.В. та ін.

Загальний тематичний план. 10–11 класи

Пор № розд. у кл.		Розділи	К-сть год для розд. у кл.	
10	11		10	11
1	1	Вступ	5	5
2		Засоби виразності у дизайн-проектах	50	
3		Графічний дизайн	50	
4		WEB-дизайн	50	
	2	Художньо-графічна культура у дизайн-проектах		35
	3	Промисловий (індустріальний) дизайн		40
	4	Вступ		5
	5	Проектно-художня культура		35
	6	Дизайн середовища		40
5	7	Резерв навчального часу	50	45
6	8	Підсумкові заняття	5	5
		Усього	210	210

Система блокового проєктування 2004–2010 роках базувалася на знаннєвому принципі (знання, уміння, навички — ЗУНи). Див. табл. 2.2.6–8. Після прийняття у 2011 роках нового Державного стандарту блокове проєктування у 2011–2016 роках здійснювалось за принципом орієнтації на предметні та галузеві компетенції, за принципом кінцевого результату — компетентнісним. Подаємо результати блокового проєктування за спеціалізацією «Художньо-проектна творчість»: тематичний план. Див. табл. 2.2.9–10.; загальна структура профільного предмету «художньо-проектна творчість». Див. табл. 2.2.11

Таблиця 2.2.9.

БЛОКОВЕ ПЕДАГОГІЧНЕ ПРОЄКТУВАННЯ У 2015–17 РОКАХ

Навчальна програма для 11-річної школи. Технології. 10–11 класи.

Програма для профільного навчання учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Спеціалізація «Художньо-проектна творчість».

Технологічний напрям. технологічний профіль.

Загальний тематичний план. 10–11 класи

Пор № у кл.		Розділи	К-сть год у кл.	
10	11		10	11
		Вступ	5	5
1		Основи художньо-проектної творчості в ДПМ	100	

	1	Основи художньо-проектної творчості в дизайнерській діяльності		100
2		Модулі за видами ДПМ, етнодизайну (на вибір вчителя)	100	
	2	Модулі за видами дизайну (на вибір вчителя)		100
		Підсумкові заняття	5	5
		Усього	210	210

Таблиця 2.2.10.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН. 10–11 КЛАСИ

№	Назва розділів	К-сть год		
		теорет	практ	всього
10 клас. Декоративно-прикладне мистецтво, етнодизайн		210		
	Вступ	5		5
1	Основи художньо-проектної творчості в ДПМ	20	85	105
2	Модулі за видами ДПМ, етнодизайну (на вибір вчителя)			100
	Підсумкове заняття		5	5
11 клас. Основи дизайну		210		
	Вступ	5		5
1	Основи художньо-проектної творчості в дизайнерській діяльності	20	85	105
2	Модулі за видами дизайну (на вибір вчителя)			100
	Підсумкове заняття			5
Разом за 10–11 класи		420		

Таблиця 2.2.11.

ЗАГАЛЬНА СТРУКТУРА ПРОФІЛЬНОГО ПРЕДМЕТУ «ХУДОЖНЬО-ПРОЕКТНА ТВОРЧИСТЬ», 10–11 КЛАСИ, 2015 рік

Смислові блоки	10-й клас	11-й клас
	Основні розділи	
Основи творчості, художньої, графічної, проектної підготовка (теорія, навчально-тренувальні вправи)	Основи художньо-проектної творчості в ДПМ	Основи художньо-проектної творчості в дизайнерській діяльності
Ознайомлення в теорії та під час практичних робіт з видами: ДПМ, етнодизайну, дизайну	Модулі за видами ДПМ, етнодизайну (на вибір вчителя)	Модулі за видами дизайну (на вибір вчителя)
Творчий проект. Захист творчого проекту. Презентація.		

Розглянемо особливості інноваційних підходів у вивченні спеціалізації «Художньо-проектна творчість». Спеціалізація «Художньо-проектна творчість» має особливості вивчення, застосування інновацій у методиці викладання та педагогічній технології розвивального навчання учня-проектувальника.

Інноваційні підходи вивчення спеціалізації «Художньо-проектна творчість» базуються на авторській педагогічній технології розвивального навчання за спрямованістю на розвиток художньо-проектної творчості. Сучасні підходи до розробки навчально-методичного комплексу з «Художньо-проектної творчості» для профільної школи у неперервній системі національної художньо-проектної освіти України практично реалізовані у таких основних концептах:

1. Урок, заняття спрямовані на високі кінцеві результати з підвищення якості й ефективності навчання, на всебічний розвиток особистості майбутнього майстра декоративно-прикладного мистецтва, дизайнера.

2. Інноваційна технологія розвивального навчання передбачає комфортність вчителя й учнів у системі їхньої взаємодії, яка будується на основі співробітництва, співтворчості.

3. Переважання в процесі навчально-пізнавальної діяльності діалогічного стилю спілкування «учитель–учень», «учень–учитель»; «учень–учень».

4. Побудова заняття з врахуванням в компонентах педагогічних умов (змісті, методиці, організаційних формах, предметно розвивальному середовищі): програмних вимог; можливостей та творчого потенціалу вчителя, учнів.

5. Чіткість дидактичної схеми кожного типу уроку, заняття: оволодіння предметними та галузевими художньо-проектними та проектно-технологічними компетентностями.

6. Комплексне розв'язання завдань навчання, розвитку, виховання.

7. Підвищення ефективності, продуктивності заняття завдяки раціональній структурі, яка відповідає дидактичному призначенню.

8. Застосування на занятті різноманітних форм, методів, засобів навчання, методик, сучасного предметно-розвивального середовища.

9. Застосування вітчизняних, зарубіжних інноваційних технологій навчання, авторських педагогічних технологій викладання.

10. Використання активних організаційних форм проведення уроку, заняття.

11. Організація та використання особистісно-зорієнтованого предметно-розвивального середовища.

12. забезпечення міжпредметних зв'язків на рівнях вербальної та візуальної інформації, тактильної кінестетичної інформації, в процесі виконання міжпредметних особистісно-зорієнтованих творчих проектів.

13. Здійснення диференціації та індивідуалізації навчальної діяльності учнів.

14. Педагогічне керівництво навчально-пізнавальною діяльністю учнів.

15. Створення належних матеріальних, морально-психологічних, гігієнічних, естетичних умов для особисто-зорієнтованої навчально-пізнавальної діяльності учнів.

16. Навчання проводиться за затвердженим календарно-тематичним планом.

17. Розвивати художньо-образне мислення, активність учнів, навчати їх різним прийомам творчого та критичного мислення.

18. Забезпечувати міцне засвоєння основного, функціонального та особистісно привабливого на занятті.

19. Навчати учнів поповнювати свої знання самостійно, за інноваційним методом авторського портфоліо, як технології збору й аналізу інформації.

20. Формувати науковий світогляд, необхідність і вміння діяти відповідно до нього.

21. Розвивати: спостережливість, ініціативу, потребу в творчій діяльності, уміння діяти в нестандартних умовах.

22. Формувати інтелектуальні риси людини сучасного суспільства, з орієнтацією на міжнародну інтеграцію.

23. Знайомити учнів із сучасними і новітніми досягненнями у сфері мистецтва, техніки, сучасних та новітніх проектних і промислових технологій.

24. Гармонійно поєднувати і правильно використовувати різні методи навчання — словесний ілюстративний, метод практичних робіт.

25. Використовувати сучасні технічні засоби, дидактичний матеріал на паперових та електронних носіях.

26. Поєднувати індивідуальне навчання з формами колективної роботи.

Важливим дидактичним аспектом профільного навчання за спеціалізацією «Художньо-проектна творчість» є продуктивність засвоєння навчального матеріалу, із застосуванням активних та інтерактивних форм і методів навчання в сучасному навчально-виховному процесі із застосуванням авторської педагогічної технології розвивального навчання за спрямованістю на розвиток художньо-проектної творчості. В табл. 2.2.12. подаємо узагальнені результати експериментальних педагогічних досліджень.

Таблиця 2.2.12.

ПРОДУКТИВНІСТЬ ЗАСВОЄННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ «ХУДОЖНЬО-ПРОЕКТНОЇ ТВОРЧОСТІ» У ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ

із застосуванням активних та інтерактивних форм і методів навчання в сучасному навчально-виховному процесі

із застосуванням авторської педагогічної технології

розвивального навчання Узагальнені результати експериментальних педагогічних досліджень:

лекція-монолог	5%	Кредо інтерактивного навчання: <i>Понад 2400 років тому Конфуцій сказав: Те, що я чую — я забуваю. Те, що я бачу й чую — я трохи пам'ятаю. Те, що я чую, бачу й обговорюю — я починаю розуміти. Коли я чую, бачу, обговорюю й роблю — я набуваю знань і навичок. Коли я передаю знання іншим — я стаю майстром.</i>
читання (самостійне)	10%	
аудіо-відеонавчання	20%	
показ (демонстрація)	30%	
дискусійна група (обговорення навчального матеріалу в малій групі)	50%	
практика у процесі діяльності	75%	
навчання інших (учень навчає учня)	90%	

Розглянемо методика вивчення спеціалізації «Художньо-проектна творчість». Ознайомлення з художньо-проектною діяльністю в різних напрямках ДПМ (10 клас), видах дизайну (11 клас) у «Вступі» побудовано за принципом: від глобального, цілісного — до конкретного, детального. Оволодіння навчальною художньо-проектною діяльністю буде здійснюватися від початкових навчально-тренувальних вправ у всіх видах ДПМ та дизайну до особистісного свідомого вибору професійних уподобань, на пряму подальшої фахової підготовки.

Компетентісно зорієнтована профільна підготовка майбутніх майстрів ДПМ та дизайнерів — одне з основних завдань профільного навчання як допрофесійної та довузівської підготовки, що стоїть в системі неперервної художньо-проектної освіти України. Вирішенню цього завдання сприяє введення в навчальний план профільної школи додаткових факультативів, курсів за вибором, запропонованих автором програми на вибір адміністрації, вчителів, батьків та старшокласників в залежності від: домінування художніх промислів в регіоні, області, районі, місті, селі; наявності в профільній школі педагогічних кадрів для навчання за обраною спеціалізацією; комплектації навчальної майстерні профільної школи для відповідного напрямку ДПМ обладнанням, засобами праці, матеріалами; попередньої зорієнтованості учнів на конкретні професійні та вищі навчальні заклади, з гарантованим подальшим працевлаштуванням після їх закінчення.

Зміст навчальної програми за спеціалізацією «Художньо-проектна творчість» спрямований на комплексне вивчення теорії та практики художньо-проектної творчості у ДПМ та різних видів дизайну під час профільного навчання.

2.3. ПРОЕКТУВАННЯ ЗМІСТУ ПРОФІЛЬНОГО НАВЧАННЯ У СТАРШІЙ ШКОЛІ ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ «ОСНОВИ МАШИНОЗНАВСТВА» (ТУТАШИНСЬКИЙ В.І.).

Зміст цієї частини розділу розкривається у підтемах: «Сучасні проблеми проектування змісту профільного навчання старшокласників із основ машинознавства»; «Педагогічний досвід і наукове обґрунтування структури